

DEVÍNČAN

Noviny pre každého Devínčana · Nepredajné · November 2006 · Ročník 4

Predvolebný kalendár:

30.11. koniec volebnej kampane
2.12. deň volieb do orgánov samosprávy
Volebná miestnosť: DK Devín,
čas 07,00 – 20,00 hodine

Milí Devínčania,

Hektický predvolebný november priniesol do Devína nielen mnoho pekných podujatí, ale rozvíril aj stojaté vody. Po štyroch rokoch sa narýchlo opravujú fasády, Mikuláš sa v istom „predvolebnom tábore“ správa ako supermarket a prichádza za deťmi o dva týždne skôr, dokonca sa zrazu dozvedáme konkrétne informácie o zadĺženosti! V tomto čísle sa dočítate o ďalších udalostiach posledného mesiaca. Pokúsime sa vám vysvetliť, ako to bolo a je s devínskym dlhom, kandidáti na starostu odpovedajú na naše otázky, nájdete tu reportáž z návstupu vianočného programu v Čičmanoch... Príspevkov sa nám do časopisu nazbieralo neúrekom. Predvolebné obdobie prináša so sebou emócie, konflikty, vypäté situácie. Je prirodzené, že na ne reagujete a teší nás to. Vážime si každý váš názor — sme tu aj preto, aby ste mali priestor na jeho vyjadrenie. Z tohto dôvodu dnes za vami prichádzame v rozšírenom vydaní. Zároveň vás upozorňujeme na možnosť vyjadrovať sa k veciam týkajúcich sa Devína aj v diskusnom fóre na internetovej stránke www.devincan.sk. Veríme, že nám svojou priazeň zachováte aj napriek neprajným verbálnym útokom na stránkach súkromného časopisu DEVÍNČANIA a radi si nás prečítate.

Teraz vás však poprosíme: pozrite sa do svojich dlaní. Že v nich nič nemáte? Máte! Dižíte v nich osud našej mestskej časti na ďalšie štyri roky. Možno teraz otrávene mávnete rukou, nech vám už všetci dajú pokoj. Máte toho plné zuby. Zo schránok kypia okrem reklám aj predvolebné plagáty, ktosi kohosi večne kritizuje a čo vás do toho! Nech sa starajú druhí. Iste, aj tak sa dá. Nestarajte sa. Veď sa niekto postará. Lenže týmto spôsobom práve možno dáte šancu niekomu, koho by ste v zastupiteľstve radšej nevideli. Zahodíte svoj hlas do koša a kludne sa môže stať, že Vás — občana, najbližšie štyri roky opäť nikto nebude počúvať. Zaujímavým voličom, budete znovu až pred ďalšími voľbami.

Voľby rezonujú po celom Slovensku. Na mnohých miestach sa o dôveru svojich voličov uchádzajú doterajší starostovia. Svoju funkciu vykonávali dobre, boli starostami od srdca. Starali sa o obec doteraz, chcu v tom pokračovať. Pokiaľ skutočne boli dobrí — teda pokiaľ sa o obec „starali“, ľudia si ich na kandidátke poľahky nájdu. V kolónke povolanie si zväčša uvádzajú „starosta“. V Devíne kandiduje jedna ekonómka, dvaja podnikatelia a jeden stavebný technik. Aj Devín však potrebuje starostu. Preto — dovidenia v sobotu pri volebných urnách, Devínčania.

Redakcia

Zo stretnutia Devínčanov s primátorom

Primátor Andrej Ďurkovský prijal Devínčanov

V záujme pravdivého informovania obyvateľov Devína o priebehu čiastočného oddĺženia, o ktorom dodnes starosta J. Paczelt miestnych poslancov ani občanov dostatočne neinformoval a ktoré si v posledných dňoch prisvojuje ako nástroj svojej predvolebnej kampane, sme požiadali o prijatie u pána primátora Andreja Ďurkovského. Napriek svojej vysokej zaneprázdnenosti nielen v súvislosti s predvolebnými aktivitami, ale aj samosprávnymi povinnosťami súvisiacimi s nadchádzajúcimi voľbami a zabezpečením chodu mesta tesne pred zimným obdobím, pán primátor spolu s riaditeľkou magistrátu pani Ing. Pavlovičovou prijali dňa 21. novembra 2006 Ing. Lubicu Kolkovú, Ing. arch. Šarlotu Mrázikovú a Ing. Ignáca Kolka (predsedu finančnej komisie) a venovali im takmer hodinu času. Témou diskusie bola v prvom rade zadĺženosť Devína, nútená správa a aktivity na prinavrátenie normálneho chodu samosprávy do našej mestskej časti.

Podľa pani Ing. Pavlovičovej podnikal pán primátor aktívne kroky k ozdraveniu Devína počas celých posledných 4 rokov. Požiadavkou či predstavou starostu pána Paczelta bolo, aby mesto pomohlo oddlžiť Devín predajom mestských pozemkov, ktoré sa nachádzajú aj mimo Devína. Takýto postup považoval pán primátor za neakceptovateľ-

ný — nakoniec Devín je najmenšia mestská časť, ktorá svojou vlastnou nezodpovednou činnosťou sebe a aj mestu Bratislava spôsobila najväčšie problémy. Konkrétne pomoc a ústretovosť mestskí poslanci už preukázali, keď odsúhlasili pôžičku Devínu vo výške 3 mil. Sk, aby bola stiahnutá exekúcia budovy miestneho úradu pred 2 rokmi. Z týchto dôvodov sa primátor snažil pri svojich rokovaniach s J&T a Doprastavom, ktoré mal v súvislosti s inými projektami, presvedčiť týchto majoritných veriteľov Devína, aby sa navzájom dohodli o spoločnom postupe pri ozdravení Devína. Pretože ide súčasne aj o dvoch perspektívnych investorov na tomto území, mali by sami mať záujem na zdravom rozvoji Devína. Práve týmto spôsobom došlo k ich dohode a prvému kroku v procese oddĺženia.

Podľa pána primátora A. Ďurkovského ostáva Devínu ešte dlh vo výške približne 135 mil. Sk, ktorého úplne vyrovnanie vidí reálne v nasledujúcom volebnom období. Nevyhnutným predpokladom však je, aby Devín mal po nadchádzajúcich voľbách miestne zastupiteľstvo a starostu, ktorí budú spokojne a harmonicky spolupracovať a „fahať za jeden povraz“ spolu s aktivitami mesta. Pripomenul aj skutočnosť, že z 3-miliónovej pôžičky Devín mestu zatiaľ nevrátil ani korunu.

pokračovanie na s. 2

Predstavujeme kandidátov na starostov MČ Devín

Kandidátom na starostov sme položili nasledovné otázky:

1. Stručný profesný životopis:

- rok narodenia,
- najvyššie ukončené vzdelanie a rok absolvovania,
- priebeh zamestnaní od ukončenia školy (vrátane súbežných a podnikania)
- znalosti jazykov – jazyk a stupeň znalosti
- iné významné skutočnosti významné z hľadiska budúcej funkcie starostu

2. Uchádzate sa o funkciu starostu, ktorý bude voči občanom Devína nasledujúce 4 roky komplexne zodpovedný za fungovanie našej mestskej časti. V akých funkciách a čo ste doteraz robili pre Devín? (stručne uveďte najviac 3 – 4 najvýznamnejšie činnosti alebo funkcie)

3. Čo podľa Vás najviac chýba v Devíne a riešenie čoho bude pre Vás v prípade zvolenia hlavnou prioritou? (uveďte len jeden najväčší problém alebo prioritu)

Ing. Ľubica Kolková

1. • rok narodenia 1960
- najvyššie ukončené vzdelanie: VŠE
 - priebeh zamestnaní
 - vedúci referent odbytu Kablo Bratislava
 - riaditeľka Domu kultúry v Devíne
 - prevádzkovateľka Reštaurácie pod hradom Devín, živnosť na preklady a tlmočenie z a do NJ
 - t.č. pracujem ako konateľka rakúskej poradenskej a účtovníckej spoločnosti
 - znalosti jazykov NJ – aktívne, AJ, RJ - pasívne
 - iné skutočnosti významné z hľadiska budúcej funkcie starostu – Viem komunikovať s ľuďmi, počúvať ich. Ako žena-živiteľka rodiny som sa sama starala o choré dieťa, preto sa viem vcítiť do problémov ľudí. Som členka iniciatívy Bratislava – otvorene. Presadzujeme etickú, transparenčnú samosprávu, zasadzujeme sa za zdravé životné prostredie, ochranu pamiatok... viac na www.bratislava-otvorene.sk

2. - Z obdobia môjho pôsobenia ako riaditeľka DK si Devínčania dodnes spomínajú na Mikuláša chodiaceho od domu k domu, fašiangový sprievod v uličkách Devína, oslavy MDD, zábavy...

- Angažujem sa proti výstavbe sídliska na Devíne v jeho plánovanej podobe. Pokiaľ tu na plánovanom sídlisku pribudne vyše 500 áut, budeme musieť kvôli zápche cestovať do práce minimálne o hodinu skôr. Zorganizovaním petície, otvorenými listami či odvolávaním sa v stavebnom konaní sa tomu snažím zabrániť.

– Usilujem sa iniciovať postupné rozumné kroky pri definovaní možného využitia poľnohospodárskej pôdy v okolí Devína. Hrozí tu ďalšia, k charakteru Devína necitlivá výstavba – spolu s viacerými Devínčanmi sme podávali námietky a pripomienky k Aktualizácii územného plánu mesta. Tu sme boli úspešní a plochy v k. ú. Devína boli z Aktualizácie vyňaté.

3. Komunikácia s poslancami i s občanmi samotnými (internet, pravidelné stretnutia s občanmi, na ktorých budú informovaní o diani v mestskej časti, najmä pred prijímaním dôležitých rozhodnutí, akceptovanie názorov komisii...) a transparentnosť v rozhodovaní.

Jozef Paczelt

Napriek predbežnému súhlasu odpovede na otázky nedodal s odôvodnením, že sa mu to zdá zbytočné.

Ing. Juraj Šterbatý

1. rok narodenia: 1955
- najvyššie ukončené vzdelanie: Technická univerzita – stavebná fakulta špecializácia: ekonomika riadenia stavebníctva
 - priebeh zamestnaní:
 - Pozemné stavby Bratislava – vedúci odboru na podnikovom riaditeľstve
 - súkromný podnikateľ v stavebníctve
 - sektor verejnej správy

2. v spolupráci s poslancami z DNV som zabezpečil ďalšiu autobusovú linku č. 28, ktorú vhodne využívajú naši spoluobčania okrem cesty do centra aj na nákupy v susednej mestskej časti;

– v mestskom zastupiteľstve vybavenie preklenujúceho úveru na záchranu budovy radnice ako obrana proti exekútorovi);

– zrealizovanie II. etapy Kremelskej ulice;

– zahájenie III. etapy Kremelskej ulice (realizácia prebieha v týchto dňoch);

– na požiadanie miestnych poslancov ako mestský poslanec som inicioval zrušenie pripravovaného odpredaja školy s príslušnými pozemkami školy, o ktoré požiadal súčasný nájomca; v spolupráci s mestskými poslancami za Karlovu Ves som inicioval a zrealizoval vybudovanie svetelnej križovatky pri „Riviere,“ ktorá čiastočne zlepšila zlú dopravnú situáciu hlavne v špičke.

3. okamžité a úplné oddĺženie Devína za pomoci mesta, ako aj štátnych orgánov z dôvodu, že tento dlh vznikol v čase, keď zákon umožňoval tak neehospodárne narábať s verejnými finančnými prostriedkami a zvereným majetkom obcí;

– celoplošnými zonálnymi štúdiami pokryť územie Devína, využiť možnosť vstupu do veľkého územného plánu pred jeho schválením a týmito opatreniami zaistiť živelnému a netransparentnému zastavovaniu našej MČ. Každý investor musí mať na zreteli charakter, spoločenské pomery, územné danosti s dôrazom na ochranu ŽP našich spoluobčanov, ako aj historického dedičstva;

Jozef Vončina

1. rok narodenia 1948
- Technicum v Zürichu z roku 1974 odbor „konštrukcia“
 - Od ukončenia školy neustále pracujem.

• Ovládam nemecký jazyk aktívne, anlický pasívne.

• Za významnú skutočnosť z hľadiska budúcej funkcie považujem moju empatiu a dobré organizačné schopnosti.

2. Do roka a do dňa obrazne povedané som zrekonštruoval a sprevádzkoval známu Reštauráciu Srnčík.

A aktivity pre Devín? Sponzoroval som a pomáham penzistom, športovému klubu, podporujem kultúrne podujatia v Devíne.

3. Mojou prioritou hneď po nástupe do funkcie starostu bude preverenie doterajšej histórie hospodárenia v Devíne.

dokončenie zo str. 1

Primátor...

Na otázku, akým spôsobom zadĺženie Devína vlastne vzniklo a kto je za to zodpovedný, pán primátor povedal, že Devín je z právneho hľadiska nezávislý subjekt a do jeho vnútorných záležitostí mesto zasahovať nesmie ani nechce. Zistenie skutočných príčin a spôsobu vzniku dlhu je vnútornou záležitosťou Devína a jeho zmluvných vzťahov s inými subjektmi, či už to boli banky, dodávatelia alebo ním založená firma Devín Holding, ktorá nakoniec celú tragédiu spôsobila. Rovnako je výlučnou záležitosťou Devína riešenie trestnoprávneho postihu alebo vymáhanie spôsobených škôd od tých, ktorí ich spôsobili.

Primátor spomenul aj svoje osobné záväzky voči Devínu a Devínčanom, ktoré im prisľúbil pred minulými voľbami v roku 2002. Popri účinnej pomoci pri finančnom ozdravení Devína to bola rekonštrukcia Kremelskej ulice, ktorej druhá etapa bola do návrhu rozpočtu začlenená ešte predchádzajúcim vedením magistrátu a na ktorej schválenie a realizáciu v tomto volebnom období primátor osobne dohliadol. Mesto tiež pokračovalo na obnove NKP Slovanské hradisko Devín, najmä na znovuvytvorení stredného nádvorja.

Devínčania sa pýtali pána primátora aj na jeho osobný vzťah k Devínu. Dozvedeli sa, že Devín patrí k jeho najobľúbenejším miestam v Bratislave, kam chodí relaxovať a športovať (bicyklovať). Práve preto by bol rád, keby sa zachoval a podporil pôvodný ráz Devína v priamom kontakte s prírodou a historickými pamiatkami. Týmto smerom by sa mala uberať aj nová výstavba v Devíne, o čom sa snaží presvedčiť aj najväčších budúcich investorov.

(Príspevok bol autorizovaný primátorom)

O zadžení Devína - história a súčasnosť

V posledných dňoch „prepuklí“ v Devíne predvolebné boje, v ktorých sa šermuje aj zadženosťou Devína a jej údajným odstraňovaním. Dlhú dobu sa už o samotnom vzniku zadženosti nehovorí, každý to akosi začal brať ako fakt, s ktorým sa „teraz už nedá nič robiť“.

Na začiatku súčasného volebného obdobia som bol poslancom miestneho zastupiteľstva v skupine okolo pána Paczelta. Ako ekonóm som si v zastupiteľstve zobral na starosť problematiku financií a ako prvú konkrétnu úlohu analýzu skutočného stavu mestskej časti, jej bilancie (záväzkov a pohľadávok) a návrhu možností finančnej sanácie Devína.

Podrobnú analýzu som spracoval hneď v priebehu prvých dvoch mesiacov od volieb, 2. februára 2003 ju mal starosta Paczelt na stole, pričom som prešiel všetky účtovné doklady mestskej časti od roku 1994 do roku 2002.

Veľmi stručne je možné povedať, že zadžovanie Devína sa začalo v roku 1996, keď sa okolo starostu pána Novotného vytvorila skupina na čele s pánom Zvolenským a pánom Mornárom, ktorí chceli pod hlavičkou mestskej časti vyvíjať realitnú a developerskú činnosť. Ich cieľom bolo postupné skupovanie pozemkov, zadávanie architektonických štúdií s následnou výstavbou a konečným predajom za účelom vytvorenia profitu. Táto predstava už vo svojom zárodku bola postavená na slabých základoch, nakoľko išlo o celkovo asi miliardovú investíciu, ktorá bola za danej situácie vopred odsúdená na neúspech. Keďže na takéto projekty s vysokým stupňom naivity a neprofesionality mestská časť nebola schopná presvedčiť žiadnu banku k získaniu úveru, bola ako metóda získavania finančných zdrojov zvolená forma vystavovania zmeniek (dlžobných úpisov).

Prvá zmenka bola vo výške 1 mil. Sk, posledná vo výške 183 mil. Sk. Celkovo bolo vystavených 23 zmeniek na sumu 735 mil. Sk, a to v priebehu rokov 1997 až 2000. Zadženie vzniklo jednoduchou formou, a to tak, že každá nasledujúca zmenka, ktorá bola spravidla vyššia ako predchádzajúca, splatila predchádzajúcu. Rozdiel peňazí bol použitý nasledovne: cca 20 – 30% tvorili úroky, pričom išlo vždy o krátkodobé zmenky s vysokou úrokovou sadzbou. Časť peňazí sa použila na nákup pozemkov, časť peňazí na projekty a časť išla na réžie, ktoré boli neobyčajne vysoké, časť na výstavbu rodinných domov, ktoré sa nikdy nedostavali a išlo o vopred stratenú investíciu. Transfery sa robili na novovytvorenú spoločnosť Devín Holding, a. s., kde z prijatých peňazí boli platení zamestnanci, právnici, poradcovia, životné poisťky, nájom a rôzne iné náklady, pričom výsledky tejto práce boli spravidla bez prínosu. Dochádzalo k nekontrolovateľnému toku peňazí medzi mestskou časťou a touto spoločnosťou.

Podľa môjho názoru išlo o zjavné tunelovanie s trestnoprávnym dôsledkom, len s tým rozdielom, že sa nevyťahovali finančné prostriedky zo zdravej a bohatej firmy, ale sa vyťahovali peniaze požičané za drahé úroky, teda „tunelovalo sa na sekeru“.

Odpoď na otázku, kam všetky tie penia-

ze išli, je v nasledovných číslach z rokov 1997 až 2002: úroky zaplatené 60 mil. Sk, spotreba v Devín Holdingu 56 mil. Sk, výkupy pozemkov 130 mil. Sk, stavebné práce 18 mil., projektové práce 13 mil. Sk. Pritom častokrát boli pozemky kupované za nereálne vysoké ceny a časť z nich bola aj obratom predaná za ceny nižšie. Stavebné práce boli realizované bez výberových konaní za neúmerne ceny. Požičané peniaze boli často vinkulované na bankovú úložku za trikrát nižší úrok, než za ktorý boli tie isté peniaze požičané. Môžeme sa len domnievať, čo starostu Novotného a riaditeľa Zvolenského viedlo k takémuto konaniu.

Peniaze boli zinkasované aj od budúcich majiteľov domov, ktorí tieto už nevideli. Rozostavané domy dodnes chátrajú nad Devínom.

Nezmyselne a úmyselne nehospodárne sa nakladalo s príliš draho získanými peniazmi, pričom značnú časť viny nesú aj veritelia, ktorí ľahkovážne mestskej časti peniaze požičali. Išlo o zjavne nereálne projekty, hoci mestská časť ako partner na prvý pohľad mohla pôsobiť seri-

Predpokladám, že k dnešnému dňu je výška zmluvných úrokov cca 500 mil. Sk. Dôležité je však, že v januári 2003, teda pred asi 4 rokmi, to bolo podľa analýzy asi 200 až 250 mil. Sk. Teda tým, že sa vtedy nepristúpilo k navrhovanému riešeniu, zvýšil sa dlh Devína o ďalších približne 250 mil. Sk.

ózne. Jednoducho veritelia vôbec neanalyzovali projekty mestskej časti, na ktoré mali byť požičané peniaze použité. Nepreverili si skutočnú bonitu dlžníka a rizikovosť pôžičky, pričom boli asi motivovaní neúmerne vysokým úročením svojich pôžičiek. Tým, že prvé zmenky boli nasledujúcimi uhrádzané, došlo k tomu, že sa dospelo až k takým obrovským dlžným čiastkam. Podobnú metódu s rovnakým efektom používala aj smutne známa spoločnosť BMG Invest.

Touto metódou sa na jednej strane podarilo kúpiť cca 241.000 m² pozemkov, na druhej strane tento spôsob viedol k čoraz väčšiemu zadžovaniu, až nakoniec k situácii, že v roku 2001 už zostali neuhradené zmenky, pôžičky a úvery vo výške 282 mil. Sk istiny. Postupne prichádzali na list vlastníctva mestskej časti Devín exekučné tituly, došlo k zapisovaniu fárch a blokácií, a to v takej miere, že s týmito pozemkami už nebolo možné nakladať.

V čase tejto analýzy, t. j. v januári 2003, boli najväčšími zmenkovými veriteľmi Slovenská sporiteľňa 183 mil. Sk (v neskoršom čase odkúpená pravdepodobne skupinou J&T), Doprastav 40 mil. Sk, SOZPS (odborníci) 28,5 mil. Sk, Brno Trust 10,35 mil. Sk a Asset 10 mil. Sk.

Podľa môjho presvedčenia bolo v tom čase možné ešte s veriteľmi jednať, predtým ako by došlo k exekúcii majetku. Mojm zámerom bolo posa-

diť všetkých veriteľov za okrúhly stôl a presvedčiť ich o dohode, na základe ktorej by sa Devín zaviazal k vráteniu istiny s podmienkou, že sa veritelia vzdajú nárokov na úroky. Majetok na krytie istiny bol pri cene pozemkov v tom čase dostatočný. Bolo však nutné taktickými jednami k takejto dohode dospieť a presvedčiť veriteľov, že na viac ako zaplatenie istiny Devín nikdy mať nebude. To by v tom čase bolo bývalo elegantné riešenie, kde by sa Devín zbavil všetkých dlhov, na druhej strane daňou za toto riešenie by bola strata celého majetku Devína. Opakujem, toto bol stav v januári roku 2003.

O tento krok – definitívne vyriešiť situáciu sa však vedenie mestskej časti nepokúsilo. Pri súčasných nejasných informáciách ohľadne oddženia je možné sa domnievať, že zrejme skôr došlo k dohode dvoch najväčších veriteľov, než k skutočnému oddženiu. Osobne za oddženie považujem situáciu, keď veriteľ neodvolateľne upustí od vymáhania dlhu, alebo keď tretia osoba takýto dlh preberie na seba. Predpokladám, že v prípade Devína teraz došlo len k vysporiadaniu zablokovaného majetku, čo znamená usporiadanie časti istiny za cenu straty majetku (kauzy Kráľova hora a Lomnická). Nie je možné vylúčiť, že s tým boli spojené aj iné záväzky či podmienky a čiastočné alebo úplne upustenie od úrokov. Bližšie zaujatie stanoviska by bolo možné po sprístupnení aktuálnych dokumentov, dohód a zmlúv, ako aj uznaných záväzkov. Tieto dokumenty by mali byť podľa zákona o verejnom prístupe k informáciám všeobecne prístupné.

Úroky z nesplatených dlhov Devína predstavujú každé 4 roky zhruba 100% istiny. Predpokladám, že k dnešnému dňu je výška zmluvných úrokov cca 500 mil. Sk. Dôležité je však, že v januári 2003, teda pred asi 4 rokmi, to bolo podľa analýzy asi 200 až 250 mil. Sk. Teda tým, že sa vtedy nepristúpilo k navrhovanému riešeniu, zvýšil sa dlh Devína o ďalších približne 250 mil. Sk.

Nevyjasnená je aj otázka osobnej zodpovednosti ľudí, ktorí priamo, ale aj nepriamo spôsobili stav, do ktorého sa Devín dostal. Ako viem, zastupiteľstvo odsúhlasilo návrh na postúpenie šetrenia finančnej polícii. Či sa v tejto veci niečo udialo už ale neviem posúdiť, nakoľko aj k tomuto mi chýbajú relevantné informácie.

Musím pritom zdôrazniť, že som robil analýzu len v rámci účtovníctva mestskej časti a nerobil som analýzu účtovníctva Devín Holdingu, a. s. Viem však, že prvotné doklady a zmluvy z prevažnej časti v tom čase neexistovali a mnoho transakcií bolo nejasných.

Rozdielne názory na fungovanie mestskej časti medzi mnou a súčasným starostom ma nakoniec viedli k odstúpeniu z funkcie poslancu a predsedu finančnej komisie koncom roku 2003. Preto nemám za posledné 3 roky o kroch mestskej časti v tejto oblasti informácie, ktoré by som ako poslanec možno mal. Z tohto dôvodu sú niektoré názory v tomto článku uvedené len v domnienkach.

V záujme podrobnejšieho informovania Devínčanov a verejnosti o tejto problematike dávam redakcii časopisu Devínčan k dispozícii na zverejnenie text spomínanej analýzy z 2. februára 2003.

Ing. Achim Fridrik

Pohľad umelca

V dnešnom čísle si môžete prečítať odpovede akad. sochára Petra Strassnera (v Devíne býva od roku 1965).

Motto života – Valga, valga šuri masta (Nesej šalviu, pokiaľ je horúca).

Školy – VŠVU, odbor reliéfne sochárstvo

Zamestnanie – učiteľ na LŠU

Deti – Lucia a Gabriel

Prečo práve sochárstvo – životné poslanie

Najväčšie úspechy – prežitie

Sochár svetový – Marcel Duchamp

Sochár slovenský – neujasnené (ešte žijem)

Skladateľ – M. Ravel (Bolero)

Maliar slovenský – Albín Brunovský

Maliar svetový – Jackson Pollock

Najlepšia galéria – Kolín nad Rýnom, Galéria Ludwig

Krajina – Slovensko

Mesto – Praha

Navštívené krajiny – Rakúsko, Nemecko, Maďarsko, Chorvátsko a ZSSR

Najďalej od Devína – ZSSR (3000 km na sever)

Počet jazykov – slovenčina a nemčina

Jedlo slovenské – bryndzové halušky

Ludia – Chorváti

Jedlo medzinárodné – pečená chobotnica (á la Adria)

Nápoj – čaj na sto spôsobov

Šport – nešportujem

Koníčky – moja práca

Knihy – všetko od G. G. Marquez

Film – Biela veľryba

Televízia – Spektrum

Najkrajšia spomienka – 17. 11. 1989

Nesplnený sen – nevyklíčené horúcej šalvie

Čo by ste si vzali na neobývaný ostrov – mačetu a septonex

Aktivity v Devíne – sporadické

Devín jednou vetou – uvidíme...

Čo potrebuje Devín – milióny

Perspektíva Devína – bude najkrajšia na svete, pokiaľ sa neuskutočnia zamýšľané výstavy

Odkaz čitateľom – budte bdelí

Priania od zlatej ryby – zdravie, duševná hojnosť a osobná spokojnosť

Dom kultúry patril Devínčanom

O tom, že sú Devínčania šikovní, sme nikdy nepochybovali. Netušili sme však AKO! V nedelu – 26. 11. 2006 – sme si šli oči vyočiť. Krásu prezentovanú na výstave ručných prác ťažko opísať. Nádherné výšivky, vyšité obrazy a dečky, háčkované dečky, pletené svetle, kroje ušité na vystúpenia devínskych detí, tkané veci, drotárske výrobky i obrázky, šperky, vianočné dekorácie, háčkované a paličkované ozdoby na stromček, hodvábné šatky a vianočné pozdravy, obrázky maľované starovekou metódou ENCAUSTIC, keramika, paličkované čipky, výrobky z dreva... to všetko z rúk Devínčanov. Kto nevidel, môže ľutovať. V Dome kultúry sme mohli obdivovať zručnosť Devínčanov nielen očami, ale i chuťovými bunkami. Spolu s výstavou sa totiž konala aj súťaž „Devínsky peceň“, kde sa súťažilo o najlepší domáci chlieb a najlepší koláč. Majstri pekári sa skutočne prekonali. Desať plných stolov rôznych sladkých či slaných po-

chútok ledva odolávalo náporu návštevníkov. Odborníci v porote – panie Buchtová, Kunstová, Majerská a Ševčíková a pán Ďuriš – mali neľahkú úlohu. Nakoniec rozhodli v kategórii – „Najlepší koláč“:

1. miesto – **Bábovka „Mravenisko“**

od pána Zervana

2. miesto – **Čokoládové rezy**

od pani Vlčkovej

3. miesto – **Slané pečivo**

od pani Mikulášovej

Najviac hlasov od návštevníkov získali krémové rezy od pani Záčikovej

Cenu za svoje nádherné medovníčky si prevzala aj najmladšia účastníčka súťaže Zuzanka Böhmová.

V kategórii – „Najlepší chlieb“ bolo poradie nasledovné:

1. miesto – slečna Durmeková

2. miesto – pani Prokopová

3. miesto – panie Záčiková a Böhmová

Samozrejme bol veľký záujem o recepty, preto vám ich budeme postupne prinášať na stránkach nášho časopisu. V jednej veci sa však zhodli všetci návštevníci tohto vydareného podujatia – o rok sa uvidíme znova.

Redakcia

Z histórie

19. marca 1901 bol v Bratislave založený Západomaďarský turistický spolok (Westungarischer Touristen Verein Presburg). Jeho zakladajúcimi členmi boli E. Pauschenwein, G. Stelzer a K. Kokesch.

Z činnosti spolku:

1902 – prvé turistické značkovanie na Devínsku kobylu

1904 – bol postavený kamenný turistický útulok na Devínskej kobyle

1918 – turistický útulok na Devínskej kobyle bol neznámym páchatelmi zničený

1921 – bol zmenený názov Západomaďarský turistický spolok na Malokarpatský turistický spolok

1924 – Malokarpatský turistický spolok

Turistický útulok na Devínskej kobyle

znovu na Devínskej kobyle vybudoval turistický útulok nákladom 24-tisíc korún. Pozostával z predsiene a izby, v podkroví mohlo prenocovať 24 ľudí.

1934 – Pred turistickým útulkom na Devínskej kobyle bola postavená veranda a v r. 1935 bola na prízemnú kamennú budovu postavená nadstavba z dreva. Túto nadstavbu urobil tesár Karner – veliteľ dobrovoľného požiarnického zboru. Na prvom poschodí sa tak vytvorila veľká miestnosť. V jej zadnej časti boli ležadlá, v prednej stoly so stoličkami pred veľkým oknom s výhľadom na ústie rieky Moravy do Dunaja a pohľad až do Viedne. Za priaznivých poveternostných podmienok bola dohľadnosť na Rax a Schneeberg (Snežný

vrch), ako aj na novozídlerké jazeru.

Tento veľmi pekný turistický útulok bol dobudovaný z iniciatívy predsedu Malokarpatského turistického spolku, riaditeľa magistrátu Karola Pelikána. V bezprostrednej blízkosti svojho milovaného turistického útulku skončil pán Pelikán svoj život 23. mája 1937 následkom zlyhania srdca.

Po obsadení Devína nemeckými vojakmi v rokoch Druhej svetovej vojny, ako aj po vojne, bola celá oblasť Devínskej kobyle pre verejnosť uzavretá a turistický útulok neprístupný. Začiatkom 50. rokov neopatrnosťou (dalo by sa povedať aj lajdáctvom) vojakov Československej armády objekt vyhorel.

Kristína Strassnerová

Autorsko-právny aspekt vizuálu devínskych časopisov

Viacerí Devínčania ma už oslovili s otázkou, ako je to z právneho hľadiska s grafickým vizuálom časopisov Devínčania a Devínčan. Tie sa navzájom obviňujú, že mu ten druhý "ukradol" jeho dizajn, čím porušuje autorský zákon.

Vo svojej viac ako 20-ročnej právnickej praxi som sa autorským právom zaoberal nespočetne-krát a dá sa povedať, že v tejto oblasti mám za sebou už viaceré úspešné kauzy, či už išlo o riešenia náročných káuz v oblasti filmových diel, pirátskeho kopírovania iných autorských práv, alebo o riešenie autorsko-právnej ochrany duševného vlastníctva mnohých klientov. Problém dvoch konkurenčných "devínskych časopisov" som zatiaľ sledoval len letmo, ako každý obyvateľ našej mestskej časti. Do doby, kým som bol na požiadanie policajného zboru v lete tohto roku podať svoje odborné stanovisko aj orgánom činným v trestnom konaní, na ktoré sa obrátil svojím neodborným trestným oznámením na tvorcov časopisu Devínčan náš pán starosta.

Zodpovedanie otázky "plagiátorstva" vizuálu časopisov DEVÍNČAN a DEVÍNČANIA je z právneho pohľadu naozaj relatívne jednoduchá. **Ak vychádzam z toho, že aktuálny dizajn bol navrhnutý pre časopis DEVÍNČAN**, v tom čase ešte nesporne vydávaný mestskou časťou, tak tento dizajn bol zrejme spoločným dielom podľa §9 autorského zákona. Spoločným dielom je podľa tohto zákona dielo, ktoré vzniklo spoločnou činnosťou dvoch autorov alebo viacerých autorov, ktorí súhlasili s využitím svojej vlastnej tvorivej duševnej činnosti pri vytvorení diela pod vedením fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá a) iniciovala vytvorenie tohto diela, b) usmerňovala a zabezpečovala proces vytvorenia diela, c) zaviazala sa, že dielo pripraví na vydanie a vydá. Všetky tieto skutočnosti zrejme pri vzniku dizajnu časopisu DEVÍNČAN nastali, pričom nositeľom všetkých práv k dizajnu ako spoločnému dielu by potom mala byť Mestská časť Bratislava-Devín

ako právnická osoba. Túto skutočnosť napokon priznala aj šéfredaktorka súkromného časopisu DEVÍNČANIA p. S. Zavorská vo svojom e-maili adresovanom p. L. Kolkovej ako šéfredaktorky časopisu DEVÍNČAN. Súkromného preto, že jeho vydavateľom je súkromná nadácia, ktorá s Mestskou časťou Bratislava-Devín nemá nič spoločné.

Ak vychádzame zo skutočnosti, že mestská časť časopis DEVÍNČAN naďalej vydáva, je podľa všetkého sporný vizuál používaný oprávnené práve týmto časopisom, t. j. časopis DEVÍNČANIA ho používa neoprávnené a jeho vydavateľ porušuje autorský zákon. Právo domáhať sa ochrany pred plagiátorstvom voči súkromnej nadácii (ktorá pravdepodobne vizuál časopisu "ukradla") sa teda musí mestská časť prostredníctvom svojho starostu ako najvyššieho výkonného orgánu (štatutárneho zástupcu). Takéto konanie je však za danej situácie zrejme iluzórne, pretože na vydávaní súkromného časopisu DEVÍNČANIA má záujem práve tento starosta (ktorý sa súčasne viacerými spôsobmi a proti vôli miestneho zastupiteľstva snažil zastaviť vydávanie obecného časopisu DEVÍNČAN).

Nie je isté, či mestská časť, resp. jej starosta, tieto autorské práva nepostúpil vydavateľovi časopisu DEVÍNČANIA (t. j. súkromnej nadácii, ku ktorej sa pán starosta priamo hlási). V tomto prípade by však podľa §11 ods. 4 zákona o obecnom zriadení muselo existovať uznesenie miestneho zastupiteľstva o takomto postúpení práv (práva sú nehmotným majetkom obce, o ktorom môže rozhodovať výlučne zastupiteľstvo). Prípadné uzatvorenie takejto zmluvy samotným starostom bez schválenia zastupiteľstvom by bolo teda

nezákonné, a tým neplatné, pričom by zrejme nastal aj trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa. Takúto hrubú chybu, t. j. takéto hrubé porušenie zákona zo strany pána starostu však nepredpokladám.

Samostatným právnym aspektom je tiež použitie erbu mestskej časti. Z čl. 59 a 60 štatútu hl. m. SR Bratislavy vyplýva, že na použitie erbu mestskej časti iným subjektom než mestská časť by malo existovať súhlasné uznesenie miestneho zastupiteľstva. V prípade výzdobných a propagačných prostriedkov, suvenírov a odznakov by postačoval súhlas miestneho úradu (čl. 60 ods. 6 s aplikáciou čl. 59 ods. 2), avšak tieto predpoklady súkromný časopis DEVÍNČANIA nespĺňa.

Na spracovanie úplného a korektného právneho stanoviska by však bolo potrebné disponovať informáciami a dokumentami, ktorými v dnešnej situácii v Devíne evidentne disponuje len starosta, pričom ich údajne odmietol poskytnúť aj vlastným poslancom, ktorým sa de iure za svoju činnosť zo zákona zodpovedá.

Zostáva nám len dúfať, že blížiacie sa komunálne voľby vnesú viac svetla do skutkových okolností tohto prípadu, bez poznania ktorých nie je možné zaujať definitívne právne stanovisko.

JUDr. Allan Böhm - právnik

Interpelácia Ing. J. Šterbatého bola v plnom znení uverejnená v predchádzajúcom čísle DEVÍNČANA

Odpoveď primátora na interpeláciu

K Vašej interpelácii zo dňa 26. 10. 2006, ktorej predmetom je prešetrenie prevodu vlastníckych práv k pozemkom v katastrálnom území Devín, parc. č. 958/2 a 958/10 uvádzam nasledovné.

Pozemok v katastrálnom území Devín parc. č. 958/2 – zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1996 m² vznikol z pôvodnej PK parc. č. 2352/3 zapísanej v pozemkovoknižnej vložke č. 2, kde je ako vlastník vedený „Spolok želiarov v Devíne“. Družstvo podielnikov Devín, ako právny nástupca pôvodného vlastníka uvedeného v PK vložke č. 2, predalo pozemok parc. č. 958/2 – zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1996 m² kupujúcemu Jozefovi Paczeltovi. Návrh na vklad vlastníckeho

práva v zmysle tejto kúpnej zmluvy bol povolený správou katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu dňa 19. 1. 2005, pod číslom V-213/05 a nový vlastník je evidovaný na liste vlastníctva č. 2706.

Pozemok v katastrálnom území Devín parc. č. 958/10 – zastavané plochy a nádvoria vo výmere 6252 m² rovnako vznikol z pôvodnej PK parc. č. 2352/3 zapísanej v pozemkovoknižnej vložke č. 2, kde je ako vlastník vedený „Spolok želiarov v Devíne“. Družstvo podielnikov Devín, ako právny nástupca pôvodného vlastníka uvedeného v PK vložke č. 2, predalo pozemok parc. č. 958/10 – zastavané plochy a nádvoria vo výmere 6252 m² fyzickej osobe. Návrh na vklad vlastníckeho práva v zmysle tejto kúpnej zmluvy bol povolený správou katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu dňa 12. 1. 2005, pod číslom V-214/05. Nový vlastník predmetný pozemok predal spoločnosti Pressburg

Factoring, vklad vlastníckeho práva bol povolený dňa 31. 1. 2005, pod číslom V-6746/05, názov spoločnosti bol medzičasom zmenený na ROXY Invest, s.r.o. a nový vlastník je evidovaný na liste vlastníctva č. 2171.

Hlavné mesto SR Bratislava nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností a oddelenie správy nehnuteľností magistrátu hlavného mesta SR nemá vo svojom archíve listiny preukazujúce prevod vlastníckeho práva k pozemku PK parc. č. 2352/6 na hlavné mesto SR Bratislavu.

Podľa stanoviska oddelenia prevádzky dopravy, referátu cestného správneho orgánu magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy pozemná komunikácia – odbočenie z Kremelskej ulice smerom k hradu Devín (obratisko, parkovisko) je nepomenovaná komunikácia nezaraďovaná do siete miestnych komunikácií.

Andrej Ďurkovský

Ohlasy čitateľov

Koho či čo voliť?

Som Devínčan, bývam tu od narodenia, ale vôbec nechcem počuť o tom, že by som bol "starý Devínčan", ako sa tým mnohí hrdia. Pamätám si veľa vecí, keď sme spolu s mojimi súrodencami, spolužiakmi a kamarátmi ručne budovali futbalové ihrisko, školu, promenádu na Devínskom nábreží, kultúrny dom ešte krátko pred revolúciou, všetko v tzv. Akcii Z.

Vôbec som sa doteraz ani len komentármi nezapájal do devínskej komunálnej politiky, ale teraz mi to už nedá, pre mňa hrniec pretiekol.

Nemôžem sa na to pozeráť, čo sa tu v poslednej dobe deje a ako niekto delí ľudí na dobrých a zlých, nakoľko mnohých z oboch skupín poznám ako mojich spolužiakov a spolubrigádnikov, ale aj mnoho „novších Devínčanov“, ktorých poznám a si ich vážim, o ktorých viem, čo chcú, čo robia a ako rodinne žijú.

Bohužiaľ, terajšie voľby budú vďaka terajšiemu starostovi naozaj voľbou medzi dobrom a zlom (každý nech si vyberie, čo mám na mysli ako dobré a čo ako zlé).

Nikdy, ani za bývalého režimu, za existencie PS a ŠtB, neboli Devínčania takí rozdelení a rozhádaní, ako dnes.

Ale jedno viem, a povedalo mi rovnaký názor aj viacero susedov, aj „starších Devínčanov“: každý, kto kandiduje na starostu, by si mal zväziť svoje pre a proti, či vôbec na to má a či bude mať dostatok hlasov, aby naozaj vyhral. Inak len zoberie pár hlasov zrejme lepšiemu kandidátovi, ktorý možno nevyhrá práve „vďaka nemu“.

V minulých voľbách v skutočnosti išlo o „Mráziková kontra Paczelt“, ale celkovo bolo tuším 6 alebo 7 kandidátov, ostatní s takmer žiadnou šancou, ale kandidovali... Medzi nimi aj exstarosta a aj exriaditeľ Devínholdingu, ktorí situáciu v Devíne spôsobili, a aj vtedy ešte úplne neznámy pán Šterbatý (ja ho nepoznám dodnes). Vyhral pán Paczelt s malým náskokom.

Teraz je podľa mňa situácia veľmi podobná. Nech si každý vyberie, čo som tým myslel.

Teším sa na 3. decembra, na Vianoce a na Silvester pred kultúrnym domom a dúfam, že sa všetci opäť stretne ako dobrí susedia, nikým medzi sebou nerozdelení a nerozhádaní.

Milan Koza

Ako sa nám býva v Devíne

Ako sa Vám býva v Devíne? Častá otázka, na ktorú neexistuje dosť vyčerpávajúca odpoveď.

Sme tu šťastní. Páči sa nám tu. Cítíme sa tu naozaj doma.

To, čo si iní doprajú len počas víkendov a dovolení, máme my, DEVÍNČANIA denne. Všetky výdobytky hlavného mesta a vidieka súčasne, posadené do lona očarujúcej prírody. História, ktorá na nás dýcha z hradného brala, v nás vzbudzuje úctu, pýchu, ale i zodpovednosť. Od prvej chvíle po prisťahovanie do Devína som mala počas prechádzok okolo hradu, popri Dunaji a Morave, po Devínskej kobyle či devínskych viniciach nepopísateľný, povznášajúci pocit šťastia a vďaky. Tento pocit sa ani po rokoch nevytratil. Naopak, pribudol pocit zodpovednosti za toto krásne a vzácné miesto v srdci Európy. Devín je pre nás i návštevníkov liekom na naše problémy, bolesti a trápenia, len ho treba poznať a vedieť užívať. Myslím, že máme povinnosť voči našim predkom, deťom, voči celej našej krajine chrániť prírodu a strážiť architektúru Devína, brániť ich pred devastáciou a necitlivými zásahmi. Naša ľahostajnosť, pštrosí postoj, pocit, že jeden malý človek nič nez môže, Devínu nepomôže. Milujem ticho a pohodu Devína, ktorý ľudom dáva priestor na prácu, tvorbu, sebarealizáciu. Je miestom, kde môžeme športovať, alebo sa len tak prechádzať či rozprávať.

Vážená pani šéfredaktorka Zavorská

Po prelistovaní pár posledných čísel novín DEVÍNČANIA s podtitulom „Noviny pre každého Devínčana“ mi nedá, aby som nevyslovila otázku. Prečo nie sú „naše“ noviny objektívne? Zodpovednosť za tento stav padá na hlavu pani šéfredaktorky S. Zavorskej. Nebudem hodnotiť odbornosť písaného slova, to mi naozaj neprináleží. Avšak pozastavujem sa pri obsahu článkov a úvah pani šéfredaktorky „našich“ novín a pýtam sa: Čo vlastne vie pani šéfredaktorka o Devínčanoch, o ľuďoch žijúcich a bývajúcich v Devíne už dlhé roky, čo ju oprávňuje k tomu, aby ich vo svojich článkoch hodnotila ako neschopných, neodborníkov s úsilím programovo negovať všetko pozitívne pre Devín?

Je to ako zvláštne rozohraná partia s jasnou úlohou čiernych a bielych figúrok. Namiesto toho, aby kritika a chvála padala na obe strany šachovnice, je podľa vopred predpísanej šablóny jasné, kto bude verejne označený za negatívneho a kto za pozitívneho, aj keby sa jedna alebo druhá strana, **nebodaj obe spolu** podieľali na úspechu či neúspechu riešenia problému týkajúceho sa nás, Devínčanov. Je to do očí bijúce. Pani šéfredaktorka – ruku na srdce – ani pri najlepšej vôli si neviem predstaviť, že by Devínu ako takému chcela škodiť poslankyňa Z. Janotová, či nebodaj poslanec I. Kolek, alebo pán R. Kunst, či ostatní poslanci?! Veď je to na smiech! S Vaším, už vopred negatívnym nazeraním, neobjektívnou, jednostranným informovaním prispievate k dnešnému rozpoltenému stavu a rozohrávate šarády s cieľom ubližovať.

Avšak zabúdate, že ľudia na poslanceckých postoch sú dlhoroční obyvatelia, susedia, priatelia, známi, **spoludevínčania**, o ktorých si dovoľím tvrdiť, že im nechýba ľudská spolupatričnosť, lokálpatriotizmus, a tým aj ochota pomáhať, porozumieť a pracovať v prospech Devína.

Nemusíme vždy súhlasiť so všetkým, čo sa deje na obecnej úrovni. Ako obyvatelia máme **právo a povinnosť** kriticky nazeráť na riešenie problémov týkajúcich sa nás všetkých, ale hľadme rovnakou optikou na obe strany, lebo len tak si môžeme rozumieť a vážiť sa navzájom. Určite každý v Devíne chce prispieť svojou malou čiastkou k tomu, aby sme tu boli spolu **obyčajne ľudsky šťastní**.

Zuzana Bachoríková

Ale hlavne - Devín je miestom intenzívnych, v hierarchii Devínčanov na vysokej priečke postavených, medziľudských vzťahov. To je naša veľká vzácnosť, poklad, ktorý treba rozvíjať a chrániť, vážiť si ho a byť zaň vďačný.

Možno Vám práve napadlo, čo všetko zlé ste zažili v spore so susedom, v komunálnej politike, vo vlastnej rodine, pri stavbe domu,... Iste. K životu patrí okrem šťastia, lásky a radosti aj hnev, zúfalstvo, úzkosť, konflikt. Sú súčasťou života, treba ich vedieť prijať, pochopiť, vedieť s nimi zaobchádzať, zobrať si z nich poučenie, hľadať klady a východiská. A to je ľahšie v komunite ľudí so silnými, pestro štruktúrovanými sociálnymi väzbami, než človeku, ktorý je na to sám.

K devínskemu životu neodmysliteľne patria stretnutia ľudí na ulici, v domoch, záhradách, pivničkách, v miestnych podnikoch, na podujatiach, ktoré si Devínčania organizujú spontánne, s chuťou a radosťou, s veľkým osobným, často nezištným nasadením, nezávisle na problémoch komunálnej politiky. Tieto stretnutia pomáhajú priamo i nepriamo rozvíjať komunikáciu, zvyšovať vzájomné spoznávanie, výmenu rád, možnosť porozumieť a pomáhať si, majú teda veľký psychohygienický potenciál.

Verím tomu, že Devínčania sa nedelia na „starých a prisťahovaných“, „veriacich a neveriacich“, „chudobných a bohatých“, „mudrých a hlúpych“, „dobrých a zlých“.

Prajem nám všetkým, aby nikto a nič nezasiahlo do života obce deštrukciou prírodného, kultúrneho či ľudského potenciálu. Prajem nám, aby už pominulo

toto predvolebné obdobie, keď túžba po moci a peniazoch, ľudská nenávisť víťazí nad láskou a pravdou, stavia nás nezmyselne jedného proti druhému. Tiež nám všetkým prajem múdre a zodpovedné rozdávanie hlasov v nadchádzajúcich voľbách. A nech bude výsledok volieb akýkoľvek, verím, že v hierarchii hodnôt Devínčanov ostanú medziľudské vzťahy a všetky prostriedky na ich rozvíjanie, kultivovanie a utužovanie na tých najvyšších priečkach.

Zuzana Böhmová

Ako vlastne vznikol dlh Devína?

Posledné roky a hlavne posledné dni všetci hovoria o oddlžení Devína. Mňa ale oveľa viac zaujíma, ako ten dlh vlastne vznikol, aký vysoký bol v skutočnosti, kto ho spôsobil a čo terajší starosta a poslanci urobili pre jeho či ich potrestanie. Nakoniec vinníci by mali byť nielen potrestaní, ale mali by spôsobiť škodu aj nahradiť. Po posledných voľbách (tuším vo februári 2003) nám starosta a jeden poslanec v kultúrnom dome vraveli, že už všetko zistili, ako to vlastne bolo a že „rozmtali to komplikované kľbko“ pôžičiek a zmeniek. Slubovali, že sa postarajú o to, aby sa do dlhu nezapočítali už zaplatené zmenky a aby za zvyšok dlhu zodpovedali tí, ktorí ho spôsobili. Odvtedy som o tom už nič nepočul a všetci sa len akosi uspokojili s tým, že dlh je taký obrovský. Takže sa pýtam, kto vlastne spôsobil dlh a krach Devín Holdingu a ako sa starosta postaral o jeho potrestanie? A prečo nás o tom doteraz nikto neinformoval?

Koza st.

Starosta vyriešil problémy devínskeho parkoviska

Ad: Mesto nevlastní všetku pôdu pod cestami
(Bratislavské noviny, 9.11.2006)

Nedá mi nereagovať na uvedený článok, v ktorom si námestník primátora Karol Kolada ťažká na skutočnosť, že pozemky pod existujúcimi alebo plánovanými dopravnými alebo inými verejnoprospešnými stavbami sú často v súkromných rukách. Táto situácia vznikla najmä reštitúciami, keď sa pôvodným vlastníkom a ich dedičom vrátilo to, čo im štát nespravodlivo zobral v neblahej epoche pred rokom 1989. Je pochopiteľné, že si teraz chcú túto dedovizeň chrániť, a ak to nejde, tak z nej aspoň „vytíctí“, koľko sa dá. Autor článku (alebo pán Kolada) to stručne nazýva „strpčovanie života samospráve“, čo realizáciu plánovaných dopravných stavieb predlžuje o niekoľko rokov a zrejme ju aj predražuje.

Z tohto hľadiska je kuriózna situácia, kde práve počas posledného volebného obdobia starosta mestskej časti Bratislava-Devín dopustil, aby sa komunikácia, ktorá vedie k devínskemu hradu, a celé parkovisko pod hradom (ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou) dostali do súkromných rúk, a to bez akéhokoľvek záväzku či ťarchy zapísanej v katastri nehnuteľností. Stalo sa tak už začiatkom roku 2005, starosta však až do septembra 2006 nepovažoval túto skutočnosť za dostatočne dôležitú, aby o nej informoval poslancov či občanov. Až na priamy dotaz v súvislosti so schvaľovanou rekonštrukciou spomínanej komunikácie tieto sku-

točnosti priznal. Na rekonštrukciu komunikácie prispelo aj mesto Bratislava zo svojho rozpočtu.

Dôvodom bolo zrejme to, že majiteľom pozemku pod komunikáciou sa stal práve on – devínsky starosta Jozef Paczelt. Ústne sa pred poslancami vyjadril, že na tomto pozemku ostane vždy teleso komunikácie, ktorá nepatrí jemu, ale mestu Bratislava. Nikto však nevie, aké sú zmluvné vzťahy a záväzky a ako sa rozhodne občan Paczelt, ak nespúje v nadchádzajúcich komunálnych voľbách, v ktorých opäť kandiduje na post starostu. A už vôbec nie je jasné, ako sa zachová nový vlastník v prípade predaja, alebo hoci aj dedič v ďalekej budúcnosti.

Pozemok pod parkoviskom sa dostal rovnakým spôsobom a v tom istom čase do rúk súkromnej spoločnosti. Z tohto dôvodu prišla mestská časť Devín od roku 2005 o príjmy z parkovania pod hradom, ktoré dovtedy tvorili nezanedbateľnú časť jej rozpočtu. Je to prekvapujúce najmä preto, že autá parkujú na telese parkoviska, ktoré je predsa v majetku mesta Bratislava (rovnako ako jazdia po ceste a nie po pozemku pod ňou) – podľa ubezpečovania starostu Paczelta by teda parkovné malo patriť vlastníkovi parkoviska, a nie vlastníkovi pozemku. Ale tieto skutočnosti starostovi mestskej časti, ktorá je pritom nesmierne zadlžená a je v nútenej správe (!), evidentne neprekážajú. Bolo by možno dobre zistiť, komu a aký vysoký nájom plátila napr. spoločnosť Red Bull, ktorá tu v septembri usporiadala úspešnú veľkolepú akciu „1. Red Bull Káry“.

Navyše je teraz jediný prístup k NKP Devín cez súkromný pozemok. Nevedno, aké má vlastník s parkoviskom plány, ale ako obchodná spoločnosť má prioritný záujem produkovať svojou

činnosťou zisk. V poslednom čase sa v Bratislave vyskytlo viac prípadov, keď sú zábery súkromných investorov v rozpore so záujmami občanov a často i zákonov, pričom samotným občanom je ťažko domôcť sa práva (najmä ak vedenie samosprávy nekoná, prípadne koná v prospech investorov). V Devíne je to prípad spoločnosti SKANSKA Development SK, s. r. o., ktorá tu plánuje na malej ploche postaviť sídlisko obytných domov s hustotou vyše 200 obyvateľov na hektár a počtom obyvateľov vysoko presahujúcim dnešný počet všetkých obyvateľov celého Devína. Pritom doprava z Devína do mesta kolabuje už dnes. Územné rozhodnutie pre tento veľkorysý zámer podpísal starosta J. Paczelt štyri dni po doručení posledného dokladu, pričom bežný občan čaká na podobné rozhodnutie v prípade stavby alebo aj rekonštrukcie malého rodinného domu aspoň pol roka.

Prístup pána Paczelta k jeho starostovaniu v poslednom volebnom období je učebnicovým príkladom konfliktu záujmov (keď už opomenieme rovinnu morálky a jeho zodpovednosti voči Devínčanom a ostatným Bratislavčanom). Len prednedávnom sa ešte na verejnosti vyjadroval, že nabudúce už určite nebude kandidovať na post starostu, že len chce dokončiť splnenie sľubov, ktoré dal voličom v posledných voľbách. Je zrejme, že volebný sľub „komplexné riešenie parkoviska pod hradom“ z roku 2002 sa mu podarilo splniť minimálne na 100%. Počkajme si preto na jeho terajší volebný program, aby sme sa dozvedeli, či niektoré sľuby ostali nesplnené a prečo vlastne opäť kandiduje.

*Mgr. Rastislav Kunst
poslanec miestneho zastupiteľstva
MČ Bratislava-Devín*

Starosta vyriešil aj iné problémy...

Článok „Starosta vyriešil problémy devínskeho parkoviska“ som napísal pred dvomi týždňami ako moju okamžitú reakciu na článok v Bratislavských novinách na základe informácií, ktoré som vtedy mal. Medzitým sa však situácia zmenila: pán Paczelt „informoval“ občanov o mnohých závažných skutočnostiach ústne a aj prostredníctvom súkromného časopisu DEVÍNČANIA. Nebudem sa vyjadrovať k rétorike, ktorú pán Paczelt používa – všetci si už na to zvykli a začala už patriť k „devínskemu folklóru“, a každý si urobí svoj vlastný úsudok. Overil som si však len informácie o pozemku pána Paczelta, aby sme mu náhodou nekrivdili.

Obstaral som si list vlastníctva č. 2706 katastrálneho územia Devín, na ktorom je ako jediný vlastník uvedený Jozef Paczelt, bytom Kremelská ul 67 (každý list vlastníctva je verejne dostupná informácia, ktorú poskytne kataster každému občanovi za poplatok 100 korún). Podľa tohoto listu

vlastníctva pán Paczelt nadobudol 19. 1. 2005 nielen pozemok spomínanej cestnej komunikácie, ale aj ďalšie rozsiahle pozemky o celkovej výmere 14 788 metrov štvorcových, teda takmer poldruha hektára! Stalo sa to presne v polovici súčasného volebného obdobia, tesne predtým, ako bola na Devín uvalená nútená správa.

Keď niekto vstupuje do politiky, zvykne zverejniť informáciu o svojom majetku, aby si občania hocikedy potom mohli overiť, či svoju verejnú službu občanom nezneužíva na vlastné obohatenie. Pre niektoré politické funkcie je to dokonca zákonná povinnosť. Obohatenie sa v politickej funkcii nemusí mať len formu úplatku, ktorý niekto prinesie v kufríku. Vo svojej funkcii dostáva politik informácie najrôznejšieho druhu, ktoré môže veľmi jednoducho využiť v prospech seba alebo niekoho iného. Politik má možnosť ovplyvniť rozhodnutia iných politikov, úradov a orgánov. Politik napríklad môže založiť nadáciu a rozhodovať o vydaní územného rozhodnutia alebo stavebného povolenia na základe toho, či a koľko investor „daruje“ jeho nadácii.

Na pozemkoch „koniarne“, ktoré mal pán Paczelt pôvodne prenajaté od mestskej časti za jednu korunu (ešte za predchádzajúceho starostu), si najprv postavil bez stavebného povolenia celý areál budov. Tieto boli potom dodatočne legalizované a nakoniec za neznámu sumu skúpil aj všetky pozemky. Podľa mňa je hodnota týchto pozemkov za súčasného stavu určite aspoň 50 či 60 miliónov, a po vybudovaní protipovodňovej hrádze, keď sa tu budú dať postaviť nielen stavby dočasného charakteru, ale napríklad aj rodinné domy, bude aspoň dvojnásobná.

Môžem teda teraz povedať, že som už plne pochopil, prečo pán Paczelt znovu kandiduje a aj prečo mu na tom tak nesmierne záleží. Voľby sú ale demokratické a tajné. Verím, že voliči si tentokrát vyberú správne. Lebo každý národ má len takú vládu, akú si zasluží.

A verím, že u nás platí sloboda slova. Napísal som len to, čo si naozaj myslím a čo sú verejne dostupné informácie.

Mgr. Rastislav Kunst

Vzájomná informovanosť - záruka dobrej spolupráce

Kvalita a dostupnosť informácií je mimoriadne dôležitá pre všetkých bez rozdielu. Informácia môže významne ovplyvniť chod vecí verejných (napríklad závažná informácia o poslancoch pred komunálnymi voľbami, či informácia o neplnení si zákonných povinností miestnym zastupiteľstvom).

Právo na informácie je v Slovenskej republike garantované ústavou. Podmienky, spôsob, a postup, akým je možné toto ústavné právo využiť, ustanovuje zákon o slobodnom prístupe k informáciám (ďalej len „zákon“).

Zákon poskytuje občanom ako aj zamestnancom verejnej správy zákonný rámec prístupu k informáciám. Definuje osoby, ktoré sú povinné zverejňovať údaje, určuje, ktoré informácie sú prístupné a kedy môže dôjsť k obmedzeniu ich zverejnenia.

Mestská časť Bratislava Devín je tiež subjektom, ktorý je povinný z vlastnej iniciatívy a na žiadosť poskytovať informácie. Základné informácie (napr. právomoci, kompetencie, organizačnú štruktúru mestskej časti, postup, ako vybavovať informácie, atď.) musí sprístupniť bez žiadosti (z vlastnej iniciatívy) na verejne prístupnom mieste v sídle mestskej časti – na informačnej tabuli pri vchode do miestneho úradu.

Za účelom zabezpečenia sprístupnenia týchto základných informácií poslanci miestneho zastupiteľstva Z. Janotová, R. Kunst,

I. Kolek, Z. Bartovič a V. Baculák predložili na rokovanie miestneho zastupiteľstva materiál „Návrh opatrení na zabezpečenie prístupu k informáciám v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám“. Miestne zastupiteľstvo uznesením č. 269/2005 predmetný materiál schválilo. Starosta J. Paczelt pozastavil výkon tohto uznesenia. I napriek jeho potvrdeniu trojpätinovou väčšinou hlasov všetkých poslancov opatrenia na zabezpečenie prístupu k základným informáciám neboli vykonané.

Právo na informácie patrí medzi základné práva a slobody, na ochrane ktorých sa podľa zákona môže podieľať verejný ochranca práv. Jeho verdikt po preskúmaní podnetu znie: **Konaním Mestskej časti Bratislava-Devín došlo k porušeniu základného práva na informácie garantované ustanovením článku 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.**

Po preskúmaní podnetu verejným ochrancom práv a osobnej návšteve zamestnancov Kancelárie verejného ochrancu práv u starostu J. Paczelta, starosta mestskej časti navrhol a prijal opatrenia smerujúce k odstráneniu porušenia základného práva na informácie.

Výsledkom opatrení je na informačnej tabuli pri zadnom vchode do miestneho úradu vyvesený len „Postup Miestneho úradu Mestskej časti Bratislava-Devín pri poskytovaní informácií fyzickým a právnickým

osobám podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov“ podpísaný starostom dňa 7. 8. 2006, „Informácia pre fyzické osoby a právnické osoby“ a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií. Právomoci, kompetencie a organizačnú štruktúru mestskej časti nahrádza Orientačná tabuľa Miestneho úradu o umiestnení jednotlivých referátov (bez uvedenia miestnosti hlavnej kontrolórky a miestnosti núteného správcu). Prehľad všeobecne záväzných nariadení, interných predpisov, pokynov, inštrukcií, na základe ktorých mestská časť koná a rozhoduje, nie je zverejnený.

Kto konal a naďalej koná za mestskú časť, že došlo a naďalej dochádza k porušovaniu základného práva na informácie garantované ústavou? Samosprávne orgány? Miestne zastupiteľstvo prijalo uznesenie na zabezpečenie prístupu k informáciám. Starosta pozastavil jeho výkon. Po potvrdení pozastaveného uznesenia nezabezpečil jeho vykonanie.

Nesprístupňovanie povinných informácií i po upovedomení verejného ochrancu práv je možné považovať za úmyselné zanedbanie zákonných povinností a úmyselné porušovanie základného ústavného práva občana na informácie.

JUDr. J. Bartovičová

Nesie bitý nebitého....

Ad: reakcia na článok pána starostu J. Paczelta „Zadĺženosť Devína sa podarilo znížiť“, Devínčan 10/2006

Je treba uznať, že tentokrát pán starosta Paczelt informoval Devínčanov skutočne promptne – jeho list „Vážení Devínčania“ ako reakciu na môj článok „Zadĺženosť Devína sa podarilo znížiť“ dostali mnohí Devínčania do svojich schránok údajne ešte skôr, než predmetné vydanie časopisu DEVÍNČAN. Rétorika pána starostu J. Paczelta je taktiež stále tá istá, ktorou nás (poslancov miestneho zastupiteľstva s výnimkou jednej pani poslankyne) častoval na zasadnutiach zastupiteľstva v posledných rokoch, a ktorá je vlastná aj jeho tlačovému orgánu DEVÍNČANIA.

Neostáva mi teraz nič iné, než sa priznať. Článok som skutočne napísal v okamžitom nadšení, len na základe ústnej informácie od pána primátora A. Ďurkovského počas jeho návštevy v Devíne. Bola to pre mňa po poslednom období môjho poslancovania taká úžasná a dobrá správa pre Devín, že som sa o svoju radosť chcel ihneď podeliť so všetkými Devínčanmi. Napísal som skutočne len to, čo som sa v ten istý deň dozvedel od pána primátora, nemal som možnosť zisťovať viac, pretože DEVÍNČAN sa v ten večer mal tlačiť. Ale v článku som slúbil, že o tejto problematike prinesieme v nasledujúcom čísle viac informácií.

Ako poslancu a predsedu finančnej komisie ma však veľmi mrzí a žiaľ, že starosta Devína nás, poslancov a aj všetkých občanov o podnikaných krokoch k oddĺženiu vôbec neinformoval, pričom predpokladám, že niektoré

z nich možno podľa zákona malo schvaľovať aj miestne zastupiteľstvo, inak môžu byť nezákonné, a tým neplatné. Neinformoval nás ani po tom, čo nás o týchto skutočnostiach za jeho prítomnosti informoval pán primátor. Naopak, snaží sa nielen zo samotného faktu oddĺženia, ale aj zo vzniknutej (alebo zinscenovanej?) situácie ťažiť politický kapitál.

Ako sa nám medzitým podarilo zistiť, predmetné dohody veriteľov boli prijaté pred viacerými týždňami. Odvtedy mal starosta dosť možností poslancov a občanov informovať – nielen o oddĺžení, ale aj o ostatných okolnostiach, ktoré z toho pre Devín vyplývajú. Mali by sme na rokovaní miestneho zastupiteľstva dostať aspoň písomnú informáciu s kópiami príslušných dokumentov, pokiaľ naozaj nie je nič nutné schváliť. Toto sa nestalo dodnes.

Aby sme v tejto situácii mohli Devínčanov kompetentne informovať, a súčasne aby sme zamedzili prípadnému nedorozumeniu s pánom primátorom, o ktorého ústnu informáciu sme sa v článku opierali, požiadalí sme pána primátora o prijatie. Napriek hektickej dobe pred voľbami nás pán primátor A. Ďurkovský spolu s riaditeľkou magistrátu Ing. Pavlovičovou v utorok ráno prijal a malí sme možnosť sa podrobne dozvedieť o tom, ako to s oddĺžením naozaj bolo (informáciu a rozhovor s A. Ďurkovským prinášame na inom mieste). Primátor Ďurkovský nasledujúci deň osobne informoval aj všetkých Devínčanov, ktorí prišli na jeho predvolebné stretnutie s občanmi do Kultúrneho domu v Devíne. V záujme informovanosti všetkých Devínčanov sme zabezpečili zvukový záznam celého stretnutia (s výslovným súhlasom pána A. Ďurkovského), ktorý prinášame na internetových stránkach nášho časopisu www.devincan.sk.

I. Kolek

Boli sme v Čičmanoch

Pre život v Devíne je stretávanie ľudí takou samozrejmosťou, ako jedlo, či spánok. Susedia a priatelia sa stretávajú pri pohári vína, pri rôznych oslavách, na hodoch, vinobraní, plesoch, na šarkaniáde, v klube dôchodcov, klube mamičiek, v divadle, na Deň detí, na Silvestra,.....Stretávajú sa radi.

Keď sme pred rokom počas návčiku 10. ročníka detského vianočného programu navrhli, aby sme s deťmi absolvovali „sústreďenie“ v Terchovej, nik netušil, že si táto myšlienka získa takú popularitu. Devínske rodiny sa „rozcestovali“. Naše stretnutia nadobudli nový rozmer.

Po 1. sústreďení v Terchovej nasledovala lyžovačka na Orave a po nej splav Malého Dunaja v júli tohto roku. Za krásneho počasia sme spolu splavili trasu od Jelky po Orechovú Potôň. Naplnili sme 10 lodičiek pána Bartoviča, spali sme v stanoch, preplávali sme v Malom Dunaji celé kilometre a bolo nám veľmi dobre.

V septembri sme sa opäť vybrali do Terchovej. Bolo nás 43. O zážitky nebola núdza. Počasie nám opäť prišlo a tak sme si mohli vychutnávať krásne túry na Grúni a v Jánošíkových dierach. Na Grúň nás vyzvala nová lanovka a po absolvovaní hrebeňovky a náročnom zostupe sme si zahrali futbal a len tak ležali na lúke obklopenej majestátnymi horami. Keby to šlo, ležali by sme na tej lúke ešte teraz. Veľmi sa nám tiež páčil skanzen vo Vychylovke a hrad Strečno, ku ktorému sme sa preplavili kompou cez rieku Váh. Ako na všetkých našich akciách ani tu nechýbalo ope-

kanie a spievanie. O gitaristov a spevákov našťastie nie je núdza a náš repertoár sa nenápadne rozrastá. Najhorúcejším hitom partie je momentálne „Tabáček“. Vo chvíli, keď Zuzka Lörincová vyťahuje husle, nálada vrcholí. Terchovská pani kuchárka varila tak dobre, že

sme si ju chceli vziať domov do Devína, ale nechcela ísť s nami. Vyzerá to tak, že sme v dome sv. Jozefa v Terchovej neboli posledný krát.

Podľa príslovia „S jedlom rastie chuť“ sme sa v novembri pobrali do Čičmian. Naším cieľom bol okrem iného návčik nového vianočného programu **My sme malí remeselníci**. Po strastiplnej ceste cez snehové záveje na letných pneumatikách pribudla do

repertoáru pesnička „Severný vítr je krutý“. Zástupcovia 11 devínskych rodín a pán farár Bukovský sa ubytovali v krásnom novom rekreačnom zariadení sv. Bystríka. Okrem originálnych maľovaných čičmianskych dreveníc a očarujúcej prírody bola pre deti veľkým zážitkom aj prvá tohtoročná nádielka snehu. V miestnom múzeu sme mali možnosť konfrontovať náš život so životom obyvateľov Čičmian pred 100 rokmi. Ani pri veľkej dávke predstavivosti sa neviem vžiť do situácie, keď v jednej chalupe žilo spolu aj niekoľko rodín, pretože každý syn priviedol nevestu domov a detí bolo aj 12 či 14 v jednej rodine. Boli sme si tiež pozrieť slovenský Betlehem v Rajeckej Lesnej a zámok v Bojniciach. Hlavne sme mali dosť času na prechádzky, rozhovory, spev a hry s deťmi. Bolo nám spolu opäť veľmi dobre.

Kam pôjdeme nabudúce? Do Terchovej, na Spiš, na Oravu, možno do Prahy, či do Ríma. Ešte presne nevieme. Informácie o plánovaných cestách sa šíria medzi matkami detí, ktoré s nami nacvičujú folklórne programy, stretávajú sa na fare a na ihrisku pri kostole. Nejde o uzatvorenenú skupinu „vylodených“. I keď nám tieto akcie pomáha organizovať pán farár Branislav Bukovský, netýkajú sa výlučne „farskej komunity“. Aj touto cestou pozývame medzi seba všetkých Devínčanov, ktorým sa naše „cestovanie“ páči a chcú sa k nám pripojiť.

O ďalších aktivitách Vás budeme informovať aj prostredníctvom DEVÍNČANA.

Z. B.

Vši, problém náš každodenný

Iste Vám neunikol problém, ktorý trápi matky školopovinných detí na celom Slovensku (devínske nevynímajúc) v posledných dvoch rokoch v oveľa väčšej miere ako predchádzajúce desaťročia.

Nik nevie, prečo sa tak stalo, ale detské kolektívy v škôlkach a školách márne a hlavne neúčinne bojujú s malými nepriateľmi, nazývanými voš detská (vlasová, hlavová).

Zavšivenie (pedikulóza) sa vyskytuje na celom svete už oddávna, postihuje ľudí všetkých vekových skupín, hlavne však detí. Pôvodca pedikulózy voš detská (*Pediculus capitis*) je nepatrný bezkrídly hmyz, ktorý sa živí krvou hostiteľa. Žije vo vlasovej časti hlavy, ale aj v obočí, brade, fúzoch. Je úplne jedno, či sú vlasy čisté alebo špinavé, rovné alebo vlnité, svetlé alebo tmavé, krátke či dlhé.

Samček dosahuje veľkosť 2 – 3mm, samička 2,9 – 3,5mm. Voš má ústne ústroje prispôbené k bodaniu a sanii. Živí sa prúdiacou krvou, potravu prijíma každé 2 – 3 hodiny. Pri bodnutí vši vylučujú do pokožky sekrét, ktorý hostiteľovi spôsobuje nepríjemné svrbenie, ktoré ho núti škrabať sa. Takto vzniknuté ranky sa môžu infikovať a môže tak vzniknúť hnisavé ochorenie kože, sprevádzané zdurením regionálnych lymfatických uzlín na krku a za ušami.

Samičky kladú denne 3 – 4 vajíčka (hnidy), ktoré pripievňujú ku koreňom vlasov pevným, prakticky nerozpustným tmelom. Z vajíčok sa vyliahnu larvy o 1 až 3 týždne, podľa teploty. Vývoj vši z vajíčok cez larválne štádiá až k dospelému jedincovi trvá priemerne 20 dní. Dospelé samičky žijú priemerne 3 týždne. Voš teda žije priemerne 40 dní (zhruba 6 týždňov). Bez potravy je schopná vydržať až 7 dní! Jedna sa-

mička nakladie za život asi 100 – 140 vajíčok. Vajíčka (hnidy) zostávajú na vlasoch i po vyliahnutí vši. Živé hnidy sú žltobiele s rozmermi 0,8 x 0,3mm, po vyliahnutí sú priesvitné. Na vrchole hnidy je viečko, ktorým vyliahnutá voš vylezie.

Zdrojom nákazy je zavšivený jedinec. Vši sa šíria v ľudskej populácii hlavne pri priamom styku (voš prelieze z vlasu na vlas), ale aj prostredníctvom hrebeňov, čiapok, šálov, posteľnou bielizňou. Ak sa dostanú vši na golier odevu, môžu preliezať aj na oblečenie druhých osôb v spoločných skrinkách a šatniach.

Na diagnostiku zavšivenia slúži dôkladná prehliadka vlasov, pri ktorej hľadáme hnidy a vši. Charakteristickým miestom nálezu je hlavne časť hlavy za ušnicami a na zátylku.

Všeobecným predpokladom boja proti zavšiveniu je včasné zachytenie prítomnosti vši vo vlasoch

a zahájenie dezinfekčnej akcie v celom kolektíve. Veľmi dôležitá je aj izolácia postihnutého jedinca až do úplného odvšivenia! Súčasne treba myslieť na likvidáciu vši na predmetoch, osobnej a posteľnej bielizni. Osobnú a posteľnú bielizeň treba vyprať, vyvariť a vyžehliť, v zime je výhodné vykladať na mráz, v lete na slniečko. Osobné predmety (hrebene, kefy) treba ošetriť dezinfekčnými prípravkami. V lekárňach možno kúpiť rôzne prostriedky na vlasy proti všiam vo forme sprejov, šampónov a kondicionérov. Kúry je nutné opakovať, prípravky kombinovať a striedať. Vši sa totiž stali rezistentné a zakúpené prípravky sú často neúčinné.

Možno veríte, možno nie, bude sa treba vrátiť k starým osvedčeným „všivákom“. Všivák je hrebeň vyrobený za účelom vyčesávania vši. Ukazuje sa, že ľudstvo nič lepšie zatiaľ nevymyslelo. Vyčesávanie je údajne 4-krát účinnejšie než chémia. Treba si jedno-ducho kúpiť všivák a česať. Nie raz, nie 2-krát, ale sústavne. Tak ako si umývame zuby, krémujeme sa, češeme sa. Je totiž asi nemožné odvšiviť celé kolektívy detí naraz. Každé dieťa navštevuje aj viac kolektívov a každá rodina má niekoľko členov, takže možnosť, že niekto prinesie voš, je veľmi vysoká. Znížiť ju môžeme iba dôslednou disciplínou po zistení prítomnosti vši u nášho dieťaťa. Musíme zabrániť kontaktu dieťaťa s inými deťmi. Teda neposielat dieťa do školy, škôlky, na krúžky, nechodiť s ním na návštevy a tiež návštevy neprijímať až do úplného vyliečenia! Dôležité je tiež o všiach hovoriť otvorene, poznať ich, vymieňať si vzájomne rady a skúsenosti.

Hovorí sa, že pomenovanie problému a poznanie príčiny je polovica úspechu. Zostáva nám ešte druhá polovica. Držme si palce.

Zuzana Böhmová

Otázky, príhovory, rady a zamyslenia

Z hodnotenia činnosti komisie školstva, mládeže, vzdelávania a športu

Komisia školstva, mládeže, vzdelávania a športu (ďalej len komisia) zhodnotila svoju činnosť za uplynulé funkčné obdobie na svojom poslednom zasadnutí dňa 14. novembra 2006.

Vážení spoluobčania, dovoľte mi obznámiť Vás len s najdôležitejšími a najvýznamnejšími úlohami, problémami, ktoré komisia v rámci svojej iniciatívnej, poradnej a kontrolnej funkcie riešila.

Činnosť komisie bola zameraná na vytváranie podmienok na vzdelávanie, prácu s mládežou, telesnú kultúru a šport.

V období rokov 2003 – 2004, do zavedenia nútenej správy v mestskej časti, komisia sa aktívne podieľala v oblasti školstva

✓ na zabezpečovaní podmienok povinnej školskej dochádzky detí z Devína a detí z Devínskej Novej Vsi. V úzkej spolupráci riaditeľov základných škôl v Devínskej Novej Vsi na ul. I. Bukovčana 1 a 3 odporučila vytvorenie spoločného školského obvodu s Mestskou časťou Devínska Nová Ves. Svojím uznesením odporučila miestnemu zastupiteľstvu predĺžiť nájom školského objektu na Kremelskej 2 (bývalej základnej školy) Mestskej časti Devínska Nová Ves pre činnosť detašovaného pracoviska Základnej školy I. Bukovčana 1 v Devínskej Novej Vsi v školskom roku 2003 – 2004.

✓ na zachovaní účelu využitia objektu bývalej základnej školy pre výchovno-vzdelávanie proces. Komisia posudzovala Návrh zmluvy o nájme školy medzi mestskou časťou a zriaďovateľom súkromnej základnej školy. Predložila miestnemu zastupiteľstvu svoje pripomienky k predmetnému návrhu zmluvy. Miestne zastupiteľstvo ich akceptovalo a uznesením žiadalo starostu o ich zapracovanie do zmluvy. Žiaľ, štatutárny orgán mestskej časti starosta J. Paczelt podpísal zmluvu o nájme školy, ktorá bola v rozpore s vyhlásenými podmienkami verejnej súťaže, bez akceptovania pripomienok komisie, jej dôsledkom bol dvojitý prenájom niektorých parciel a hlavne zmluvu nevýhodnú pre mestskú časť.

V rámci kontrolnej funkcie komisia zistila, že mestská časť – zriaďovateľ materskej školy nezabezpečil po ukončení prevádzky školskej jedálne pri Základnej škole I. Bukovčana 1 stravovanie detí navštevujúcich materskú školu v školskom roku 2004 – 2005. V rámci dobrej vzájomnej spolupráce s Mestskou časťou Devínska Nová Ves, konkrétne s jej starostom, sa mi podarilo vyriešiť otázku stravovania detí v materskej škole. Iniciatívny návrh riešenia stravovania detí navštevujúcich materskú školu bol schválený na mimoriadnom rokovaní miestneho zastupiteľstva MČ Bratislava-Devín v auguste 2004. Dovoľujem si poznamenať, že nezabezpečenie stravovania detí by mohlo byť aj dôvodom zrušenia materskej školy, o čo usilovali starosta, nútený správca a niektorí členovia orgánov samosprávy.

V oblasti zabezpečovania podmienok pre šport komisia zaisťovala používanie priestorov v dome kultúry a telocvične základnej školy na športové aktivity občanov, ďalej schválenie finančných prostriedkov v rozpočte mestskej časti, vypracovanie kalendára športových akcií na rok 2003, rok 2004 a ich realizáciu.

Komisia nemala možnosť vyjadriť svoj názor k návrhu starostu na odpredaj posledného športoviska v správe mestskej časti – volejbalového ihriska na Hradnej ul. v Devíne vopred určenému záujemcovi a k podmienkam a kúpnej cene tohto prevodu vlastníctva.

Po zavedení nútenej správy v Devíne komisia predložila svoje podnety, návrhy do programu konsolidácie rozpočtového hospodárenia mestskej časti. Z predložených návrhov uvediem návrhy týkajúce sa oblasti školstva, a to návrh na prehodnotenie uzavretej zmluvy o nájme školského objektu na Kremelskej 2 z dôvodu nevýhodnosti pre mestskú časť, návrh na prehodnotenie zmluvy o nájme školského objektu na Kozičovej ul. (bývalé detské jasle), uzavretej medzi mestskými časťami Devín a Karlova Ves za symbolickú korunu, návrh na zabezpečenie využívania celého objektu budovy na Kremelskej 36. Okrem týchto návrhov boli to i ďalšie, ktoré smerovali k zvýšeniu príjmov mestskej časti. Čo sa s nimi stalo? Možno sú aspoň zaevidované a uložené na dne šuflíkov zamestnancov miestneho úradu. Starosta o nich nevie a nevedel, čo dokazujú jeho nepravdivé informácie v masmédiách, že poslanci a komisie nepredložili námety a pripomienky k jeho návrhu konsolidačného programu.

Iniciatívnym prístupom niektorých členov komisie po získaní informácie, že starosta J. Paczelt uvažuje a rokuje o umiestnení detí navštevujúcich materskú školu v Devíne v materských školách v Devínskej Novej Vsi, vypracovaním iniciatívneho informatívneho materiálu členmi komisie – poslancami Z. Bartovičom a Z. Janotovej

o činnosti a prevádzke materskej školy, jeho schválením na mimoriadnom zastupiteľstve, sa opäť zabránilo plánovanému zrušeniu „obecnej“ materskej školy.

Na podnet členov komisie miestne zastupiteľstvo prijalo uznesenie, ktorým súhlasilo s predajom celého školského objektu na Kremelskej 2 terajšiemu nájomcovi, zriaďovateľovi súkromnej školy.

Členovia komisie sa nemalou mierou pričínili o schválenie finančných prostriedkov na opravy a údržbu priestorov materskej školy v krízovom rozpočte na rok 2006. Iniciatívu členov komisie nezabzdila neochota zamestnancov miestneho úradu poskytovať informácie o čerpaní verejných prostriedkov pre materskú školu.

V rokoch 2005 a 2006 sa podarilo vytvoriť podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, šport a práce s mládežou v mestskej časti aj poskytnutím priestorov na devínskej fare, za čo patrí veľká vďaka p. farárovi Mgr. B. Bukovskému.

Hodnotenie práce komisie by prislúchalo miestnemu zastupiteľstvu, ktoré ju zriadilo a súčasne zvolilo jej členov. Nestalo sa.

Prisvojil som si toto právo. Práca komisie bola aktívna, operatívna, na vysokej odbornej úrovni. Vďaka jej členom: Z. Janotovej, poslankyni, riaditeľke materskej školy v Karlovej Vsi, I. Sapákovej, PhDr. I. Ferenčákovi, Mgr. B. Bukovskému, Mgr. N. Demeterovi, JUDr. J. Bartovičovej.

Aktívnu kvalitnú účasť členov komisie na výkone samosprávy nemôžu znehodnotiť nepravdivé informácie – klamstvá starostu a núteného správcu v masmédiách o nečinnosti poslancov, komisii, o zlej spolupráci s poslancami a komisiami. Ak si nevážim názory, námety a podnety druhých, odmietam ich, znevažujem a necítim si ich prácu, môžem očakávať ich dobrú spoluprácu?

Vážení spoluobčania, záverom mi dovoľte vysloviť Vám vďaka za Vašu dôveru, ktorú ste mi prejavili ako poslancovi v dvoch funkčných obdobiach.

Mgr. Zvonimír Bartovič
poslanec a predseda komisie

Pišu nám rodičia detí z materskej školy

Nie je ľahké napísať, ako to bolo, čo všetko sa povedalo na začiatku. Dlhो sme sa krútili v začarovanom kruhu rôznych informácií, z každej strany prichádzali nové, prekvapujúce a predovšetkým odlišné. Nevedeli sme, ktoré sú skutočne pravdivé. Hľadali sme spolu ochotných ľudí, ktorí zdierali naše presvedčenie, že zachovanie a oprava škôlky je nutná vec. A to zvlášť po tom, ako devínske deti prišli o možnosť navštevovať základnú školu v Devíne.

Dnes je tu výsledok. Naše deti trávajú svoj deň v zdravom a peknom prostredí obnovené budovy materskej školy a nového ihriska, kde sa im venujú ich obľúbené pani učiteľky. Spokojnosť našich ratolestí umocňuje pocit rodinnej atmosféry a priateľstiev, ktoré nekončia za bránou materskej školy. Žijú sa i mimo nej a možno im zotrávajú po celý ich život.

Chceme sa poďakovať nielen tým, ktorí sa ťažko rozhodovali, ktorých naše požiadavky obťažovali a dnes hovoria len o svojej zásluže, že škôlka funguje. Pochválili sa sami.

Ďakujeme aj tým, ktorí nám neúnavne pomáhali dosiahnuť náš cieľ. Často si vypočuli nepríjemné obvinenia na zasadaniach miestneho zastupiteľstva a napriek tomu vo svojich snaženiach vytrvali.

Ďakujeme týmto členom poslanskeho zboru: Z. Bartovičovi, Z. Janotovej, I. Kolkovi, R. Kunstovi, V. Baculákovi, J. Šimoničovi a P. Vittekevi.

Rastlinné symboly Vianoc

Nielen bez kapra a medovníkov, ale ani bez stromčeka, či aspoň čečinových konárikov, bez vône živice i škorice by Vianoce neboli Vianocami. Vianočnú atmosféru v našich príbytkoch i na pohľadniciach pre priateľov a známych dotvárajú mnohé rastliny. Z drevín popri jedli, smreku či borovici patrí k nim i najmä v severozápadnej Európe a v USA obľúbená cezmína ostrolistá (*Ilex aquifolium*). Cezmína má pôvod v južnej a západnej Európe, u nás sa iba pestuje v početných odrodách. Má lesklé, kožovité, tmavozelené, na okraji pichľavé listy a krvavočervené plody. V našich klimatických podmienkach jej kôstkovičky dozrievajú už v októbri, takže ak sú pred sviatkami silnejšie mrazy, ako vianočná ozdoba bytu sa už neuplatní. Ďalším symbolom Vianoc je poverami opradené a ako liečivá rastlina využívané imelo biele (*Viscum album*). Čoraz častejšie sa vyskytuje aj v mestskej zeleni, parazituje na drevinách oslabených znečisteným ovzduším a množstvo jeho krov v korunách stromov vynikne najmä po opadnutí listov. Dva poddruhy imela rastú na ihličnanoch, v okolí Devína na boroviciach. Jeho lepkavé biele bobule svietia medzi zeleňou.

Ako tradičné izbové vianočné rastliny sú známe najmä tzv. vianočný kaktus *Schlumbergera truncata*, syn. *Zygocactus truncatus* pôvodom z Brazílie (krásne exempláre máte možnosť obdivovať aj v obkloch jeho úspeš-

ných pestovateľiek na Kremelskej ulici) a vianočná hviezda. Jej má správny botanický názov mliečnik najkrajší - *Euphorbia pulcherrima*, známa aj pod rodovým menom *Poinsettia*. Okrem najčastejšie pestovaných korálovočervených kvitnúcich kultivarov existujú aj odrody s pomarančovými či žltkastými „kvetmi“. Úvodzovky som použila na upozornenie, že to, čo nebotanik považuje za kvety, sú nápadne sfarbené hviezdovito rozložené podporné listene pravých, celkom nenápadných zelenkastých kvetov umiestnených v ich strede. K Silvestru a Novému roku sa pestujú a ako rastliny pre šťastie ponúkajú v kvetinárstvach štvorlístky. Aj keď ich mnohí kupujúci označujú za ďateľinky, nie sú ani ich vzdialení príbuzní. Patria k druhovo bohatému rastlinnému rodu kyslička (*Oxalis*). Kyslička jedlá *O. deppei*, syn. *O. tetraphylla* má na bledozelených, v štvorici usporiadaných lístkoch hnedú škvrnu. Rozmnožuje sa vegetatívne hluzkami a dekoratívnu funkciu môže plniť aj mimo sviatočného obdobia, koncom jari zakvitá sýtoružovými kvetmi. Fantázii sa medze nekladú a na vianočné dekorácie vrátane adventných vencov možno použiť nespočetné rastlinné materiály: šišky ihličnanov, pomaranče s napichanými klinčekmi, rúrky škoricovej kôry i ďalšie exotické korenie, ako napríklad badián „hviezdový aníz“. Ten bol základom i pre niektoré z obdivuhodných venčekov pani

J. Čiernej na nedeľnej výstave ručných prác v kultúrnom dome.

Popri rastlinách na okrasu nechcem zabudnúť na iných početných zástupcov rastlinného sveta, ktorí sa v rôznych podobách, ale najmä ako plody dostávajú na náš stôl. Už sú ďaleko časy, keď sa na exotické ovocie stálo v rade a v mnohých rodinách sa objavilo iba na Vianoce. Na jednej strane sa veľmi tešíme rozšíreniu sortimentu o granátové jablká, karamboly, kumkváty, para orechy, ale na druhej strane vnímame aj v tomto smere vplyv globalizácie. Asi nie sama z príslušníkov staršej generácie nostalgicky spomínam na tradičné domáce výpestky: voňavé dule, početné sorty orecha vlašského, jablčok, hrušiek, aj v podobe sušených krížal, oskoruše (pripomínam, že o starom exemplári tejto takmer zabudnutej drevíny v devínskom chotári písala do časopisu Devínčania RNDr. Krempašská). Aj vianočné misy s ovocím reprezentujú časť biodiverzity, ku ktorej zachovaniu smeruje snaha ochrancov prírody.

Práve v predvianočnom období nás čakajú voľby. Pri rozhodovaní, komu dáme svoj hlas, berme do úvahy aj vzťah perspektívneho starostu či poslancu mestského či miestneho zastupiteľstva k prírodnému bohatstvu, ktoré nás obklopuje, ktoré tu bolo už dávno pred nami, ktoré chodia obdivovať hostia z ďalekých kútov sveta a nám, čo máme to šťastie v Devíne bývať, neprislúcha právo ho ochudobňovať.

Pekné Vianoce všetkým spoluobyvateľom a ich rodinám želá

Viera Feráková

Diskusné fórum na Internete

Na internetových stránkach nášho časopisu www.devincan.sk sme sprístupnili diskusné fórum, na ktorom môžu návštevníci diskutovať o príspevkoch uverejnených v časopise Devínčan alebo o ľubovoľných iných témach, ktoré zaujímajú obyvateľov Devína a jeho priaznivcov.

Každý návštevník môže prispieť - reagovať na ľubovoľný príspevok alebo aj založiť novú diskusnú tému. Príspevok sa objaví na stránkach okamžite. Návštevníci sa môžu, ale nemusia zaregistrovať. Za obsah príspevku zodpovedá výlučne jeho autor. Príspevky, ktoré sú v rozpore so zákonmi alebo dobrými mravmi, budú vymazané alebo upravené. Prosíme návštevníkov, aby nás na takéto príspevky bezodkladne upozornili na adrese admin@devincan.sk.

Viac informácií nájdete na stránkach forum.devincan.sk.

Redakcia

Krátko o športe v Devíne a otváraní nového športoviska

Píšem tento článok do obidvoch časopisov DEVÍNČAN a DEVÍNČANIA, ktoré dostávam.

Som rád, že športová činnosť v Devíne znovu ožíva. Telovýchovná jednota Tatran Devín bola dlhé roky nielen celoštátnym, ale aj medzinárodným pojmom. V tom čase sme cestovali a vyhrávali turnaje po celej Európe, najmä naše volejbalistky, ktoré hrali prvú národnú ligu. Nedávno som robil poriadok v starých papieroch a našiel som publikáciu, ktorú sme vydali k 50. výročiu Tatranu Devín v roku 1982. Tam sa dá dočítať o všetkých úspechoch, ktoré sme zaznamenali, sú v nej aj fotodokumenty. A klubovňa pri futbalovom ihrisku bola plná trofejí, na ktoré by bola hrdá každá obec a mesto nielen u nás, ale aj v celej Európe.

Tí, ktorí ma poznajú, vedia, aký mám názor na likvidáciu Tatranu Devín, devastáciu a stratu ihriska nielen starého, ale aj dvoch nových pod hradom, ktoré sme za 1,2 milióna vlastných korún postavili ešte v 80-tich rokoch (na tú dobu to boli oveľa väčšie peniaze, než dnes!). Ako mi je, keď idem okolo bývalého volejbalového ihriska so zbúraným zrubom, v ktorom sme hostili aj predsedov olympijských výborov! A najmä sa pýtam, prečo všetky trofeje, ťažko získané aj v Taliansku, Švédsku, Nemecku, Poľsku, Estónsku a inde, nie sú v kultúrnom dome alebo na radnici, ale ich ktosi hodil do kontajnera!

Ale to už je za nami...

A práve preto som rád, že šport v Devíne znovu ožíva. Nielen to nové malé ihrisko, ale

aj stolnotenisový turnaj v kultúrnom dome. Za to patrí vďaka všetkým, ktorí sa o to pričínili.

Nemôžem ale nespomenúť to, že som vôbec nechcel nové ihrisko otvárať, ako sa to snažili nahovoriť čitateľom v časopise DEVÍNČANIA. Niežeby ma nepozývali – ja som nechcel a mnohí vedia aj prečo. A som rád, že to spolu s páni Kolkom a Baculákom ml. otváral aj svokor pána Koleka (nie otec, jeho otec už nežije), ktorý sám na výstavbe ihriska napriek svojmu vysokému veku pracoval a po Devíne jazdí na bicykli. Časopis DEVÍNČANIA si tieto skutočnosti mohol ľahko overiť, nezneužívať moje meno a neznevažovať prácu tých, čo šport v Devíne rozvíjajú a podporujú.

Oto Zmelík (starší)

Gól do vlastnej siete

V časopise našej mestskej časti sa už dost popísalo o budovaní a konečnej radosti športového klubu pri otváraní viacúčelového areálu. O to viac ma zaujala reakcia nášho „konkurenta“ časopisu DEVÍNČANIA. A ako vždy nesklamali. Citujem: „tabuľu odhalil otec poslanca I. Koleka, ktorý s devínskym športom nemá veľa spoločné, čo mnohých Devínčanov pobúrilo“. Bohužiaľ, pre nich rutinné hodnotenie úspechu druhých. A tak pekne po poriadku.

Pán Bednárčík, z čoho vyplýva, že nie je otcom pána Koleka, ktorý v Devíne naozaj nežije veľmi dlho, preukázal väčšie cítenie a spolupatričnosť k Devínu ako tí „skalní“, ktorí dovedli devínsky šport na úplné dno. Tento pán má už 84 rokov a aktívne strávil na výstavbe ihriska niekoľko desiatok hodín. Náš dedko, ako sme ho familiárne volali, priniesol vždy so sebou optimizmus a chuť pomôcť pri prekonávaní mnohých problémov. A bol z kategórie seniorov jediný, ktorý vydržal s nami celé obdobie budovania. Z toho vyplývala myšlienka, že tabuľu odhalí najstarší a najmladší člen ŠK ako symbol, že športovisko má slúžiť všetkým vekovým kategóriám v Devíne. To je všetko. A preto je až smiešne, ako sa tvorcovia časopisu Devínčania snažia ponižovať obyčajných a spravodlivých ľudí.

MVDr. Vojtech Baculák
predseda športového klubu

foto: P. Zimen

Stolnotenisový turnaj

foto: G. M.

Športový klub Devín zorganizoval 17. 11. 2006 stolnotenisový turnaj v miestnom kultúrnom dome. Odborné vedenie Viliama Ďuriša, trénera a rozhodcu zo stolnotenisového klubu Karlova Ves, dávalo záruku fair-play. Dobrú náladu ako predpoklad účasti priniesli so sebou všetci účastníci. Hralo sa v kategóriách, ktoré sa rozlišovali typickým javom. Ženy mali pri zápasoch zjavne viac zábavy. Muži zasa bojovali s väčším snažením zvíťaziť. Medzi dievčatami získala prvé miesto Lucia Záčiková. Prvú priečku u žien obsadila Mária Vargová. Mužom dominoval Juraj Čiba. Máme tak nádej, že turnaje tohto typu dajú aj v budúcnosti ľuďom dokopy a spestria náš spoločný život v Devíne.

Pavel Mikluščák

Milé deti,

isto už netrepeživo očakávate prvú snehovú nádielku a počítate dni, ktoré ešte musíte vyčakať do príchodu Vianoc. Nezapovednite však, že skôr ako príde s darčekom Ježiško, vás navštívi Mikuláš, ktorý každý rok prichádza s veľkým vrecem plným prekvapení.

A preto si **5. decembra** vyčistite svoje čižmičky a prídte ho o **18,00** hodine privítať do nášho devínskeho kultúrneho domu. A ešte niečo: nezabudnite si dovtedy zopakovať tie najkrajšie pesničky a básničky a veľmi, veľmi poslúchať svojich rodičov.

C&K Partners a Bar U Kniežaťa Rastislava
Vás pozývajú na

Silvester 2006

o 19,00 v DK Devín. Hrá skupina Fantóm.

Vstupné je 480 Sk.

Tombola, kapustnica, víno, nealko.

Spoločnosť C&K PARTNERS a agentúra MBM AGENCY
si Vás dovoľujú pozvať na:

www.countrybal.sk/devin

MIKULÁŠSKY COUNTRY BAL
NA DEVÍNE

www.countrybal.sk/devin

ktorý sa bude konať:
9.12.2006 o 19.00 hod.
v Dome kultúry - Bratislava Devín
vstupné: 150.- sk